

Govor predsjedavajućeg Stalne delegacije Parlamentarne skupštine BiH u Parlamentarnoj skupštini Vijeća Evrope Bakira Izetbegovića na redovnom zasjedanju PS Vijeća Evrope povodom izvještaja Monitoring komiteta "Hitna potreba za reformom ustava u Bosni i Hercegovini"

Strazbur, 29. april 2010.

"Gospodine predsjedavajući, drage kolege,

Prije svega, želim da zahvalim koreporterima na još jednom naporu da pomognu razvoju zaštite ljudskih prava i izgradnji demokratskih institucija u Bosni i Hercegovini.

Kao što ste mogli pročitati u najnovijem Izvještaju Monitoring tima, glavni politički akteri u BiH, nažalost, nisu uspjeli dogovoriti izmjene Ustava koje bi omogućile svim građanima u mojoj zemlji, bez obzira na nacionalnu pripadnost, jednako pravo kandidiranja . Bosna i Hercegovina nije implementirala obavezujuću odluku Evropskog suda za ljudska prava, oktobarski parlamentarni izbori će biti još jedni izbori koji su u koliziji sa Evropskom konvencijom o ljudskim pravima.

Naravno, Bosna i Hercegovina mora provesti odluku Evropskog suda za ljudska prava, i ona će to, siguran sam, učiniti već u ovoj godini, vjerovatno čim prođu parlamentarni izbori. Preciznije, kada prođe izborna kampanja koja jako otežava mogućnost postizanja kompromisa u postkonfliktnom društvu poput našeg. Uostalom, znamo da su sve presude ovog Suda provedene, prije ili kasnije, pa će biti provedena i ova koja se odnosi na Bosnu.

Promjena Ustava na koju smo fokusirani će otkloniti problem koji je na nivou principa, omogućit će ista prava grupi tzv „ostalih” koji ne pripadaju nijednom konstitutivnom narodu i koji čine tek par procenata BH populacije. Radi se o reformi Ustava koja je neophodna, ali je malog dometa i neće dotaći glavne probleme s kojim se Bosna i Hercegovina suočava. Mojoj zemlji je potrebna reforma koja omogućiti samoodrživo funkcionisanje državnih institucija i ubrzani put zemlje ka NATO i evropskim integracijama. Dakle, reforma kakvu zagovaraju ranije usvojene rezolucije vijeća Evrope koje insistiraju na cjelokupnom setu reformskih prijedloga podržanih i

odobrenih od Venecijanske komisije. U stavu 6. posljednje Rezolucije jasno je rečeno da parcijalni pristup utemeljen na kratkoročnim kompromisima i dvosmislenim formulacijama ne bi riješio probleme sa kojima se suočava Bosna i Hercegovina, samo bi ih prikrio! Venecijanska komisija je ciljala u srž problema kada je kao glavnu prepreku funkcionisanja demokratskih institucija i kočnicu bržeg napretka BiH ka euroatlantskim integracijama označila mehanizme tzv „entitetskog glasanja” i preširoko postavljenog okvira zaštite vitalnog nacionalnog interesa.

Bosna i Hercegovina se već petnaest godina nalazi pod svojevrsnim protektoratom međunarodne zajednice. Visoki predstavnik posjeduje tzv Bonska ovlasti koje mu omogućavaju supremaciju nad svim BH institucijama, izabranim zvaničnicima, zakonima... To je dovelo do pasiviziranja i atrofiranja domaćih snaga. Vrijeme je da se ovakav angažman međunarodne zajednice u BiH okonča. Ali, da bi se okončao, neophodno je poziciju svemoćnog arbitra međunarodne zajednice zamijeniti vlastitim mehanizmima koji će moći efikasno da uklanjaju potencijalne blokade i zastoje. Promjena statusa Visokog predstavnika, ili podizanje Bonskih ovlasti bez instaliranja domaćih mehanizama bi rezultiralo skorim blokadama i kolapsom sistema. Bila bi to najveća prijetnja miru od prestanka rata i potpisivanja Dejtonskog sporazuma.

Vijeće Evrope je izreklo prave riječi o suštini reforme BiH ustava kroz rezolucije koje je usvojilo. Riječi su neophodne, ali nisu dovoljne. Vijeće Evrope, i međunarodna zajednica općenito, će morati pokazati više odlučnosti i upornosti kako bi se riječi pretočile u akciju. Bosna i Hercegovina mora što hitnije krenuti prema sveobuhvatnoj izmjeni ustava na bazi jasnih stavova Venecijanske komisije. Nema drugog puta.

I na kraju, u istupima prethodnih govornika često su svi političari u Bosni tretirani na isti način. Nismo svi isti, i nismo to nikad bili. Jedni su željeli rat, drugi mir. Jedni su prihvatili saradnju sa međunarodnom zajednicom, drugi su prkosili, odbijali reforme, izazivali krize i pravili probleme. Vidite, neki od bosanskih političara nisu htjeli niti da se susretnu sa koreporterima koji su u Bosnu doputovali iz daleke Norveške i Švedske. Ljudi su putovali hiljade kilometara da pomognu mojoj zemlji, a neki bosanski političari nisu imali vremena za njih, bili su zauzeti". (kraj)